

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 34/2021-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Lašákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Steiner & Associates s. r. o., Plávková 2, Košice, IČO 36 864 081, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavel Šteiner, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 64/2020 a jeho uzneseniu č. k. 8 Tpo 64/2020 z 29. októbra 2020 v spojení s konaním vedeným Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 5 Tp 53/2020 a jeho uznesením č. k. 5 Tp 53/2020 z 12. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 64/2020 a jeho uznesením č. k. 8 Tpo 64/2020 z 29. októbra 2020 v spojení s konaním vedeným Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 5 Tp 53/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 Tpo 64/2020 z 29. októbra 2020 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 24. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 8 Tpo 64/2020 (ďalej aj „napadnutý postup“) a jeho uznesením č. k. 8 Tpo 64/2020 z 29. októbra 2020 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) v spojení s konaním vedeným Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 Tp 53/2020 a jeho uznesením č. k. 5 Tp 53/2020 z 12. októbra 2020 .

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 34/2021 z 28. januára 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Uznesením č. k. 5 Tp 53/2020 z 12. októbra 2020 okresný súd rozhodol podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) tak, že sťažovateľa z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vzal do väzby a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu zahlásil sťažovateľ priamo do zápisnice o výsluchu sťažnosť.

Dňa 19. októbra 2020 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené písomné vyhotovenie predmetného uznesenia okresného súdu.

Dňa 22. októbra 2020 obhajca sťažovateľa doručil do podateľne okresného súdu doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby.

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol, pričom v odôvodnení tohto uznesenia krajský súd okrem iného uviedol, že proti predmetnému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ *„zahlásil sťažnosť priamo do zápisnice o výsluchu dňa 12. 10. 2020, ktorú bližšie písomne, ani ústne neodôvodnil.“*

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že napriek skutočnosti, že odôvodnenie sťažnosti bolo preukázateľne doručené do podateľne okresného súdu 22. októbra 2020 a okresný súd mal sedem dní na jeho predloženie krajskému súdu (odo dňa doručenia odôvodnenia sťažnosti až do vydania predmetného uznesenia krajského súdu z 29. októbra 2020), okresný súd si túto povinnosť nesplnil a odôvodnenie sťažnosti krajskému súdu nepredložil.

Dňa 11. novembra 2020 sa obhajca sťažovateľa telefonicky informoval u tajomníčky príslušnej kancelárie okresného súdu o dôvodoch nezaevidovania odôvodnenia sťažnosti v súdnom spise a jeho nepredloženia krajskému súdu, pričom táto obhajcu sťažovateľa informovala, že uvedené bolo spôsobené technickým problémom v podateľni. V dôsledku pochybenia okresného súdu tak krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa nemal odôvodnenie sťažnosti vôbec k dispozícii.

5. Sťažovateľ namieta, že v dôsledku pochybenia okresného súdu krajský súd pri rozhodovaní o jeho sťažnosti zohľadnil len argumenty obhajcu sťažovateľa obsiahnuté v jeho konečnom návrhu pri výsluchu sťažovateľa pred okresným súdom a žiadnym spôsobom sa nevysporiadal s odlišnou a podrobnejšou sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v odôvodnení sťažnosti z 22. októbra 2020. Podľa názoru sťažovateľa boli v odôvodnení sťažnosti predložené také argumenty, ktoré boli spôsobilé privodiť zásadné prehodnotenie tých skutkových a právnych okolností, ktoré okresný súd bral do úvahy pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby. Odôvodnenie sťažnosti založil obhajca na tom, že neboli naplnené materiálne podmienky na vzatie do väzby, pretože dosiaľ zistené skutočnosti nenasvedčujú, že by skutok, ktorý sa sťažovateľovi kladie za vinu, spáchal sťažovateľ. Sťažovateľ sa k spáchanému skutku nepriznal, nenašla sa vražedná zbraň ani priamy svedok incidentu a v predmetnom trestnom konaní neexistuje žiaden právne relevantný dôkaz dôvodne preukazujúci spáchanie skutku sťažovateľom. Jediným dôkazom, ktorým bol sťažovateľ usvedčovaný zo spáchania trestného činu, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, boli výpovede svedkov, v ktorých je závažný rozpor. Závery okresného súdu (s ktorými sa stotožnil aj krajský súd) preukazujúce dostatočne odôvodnený záver, že predmetný skutok spáchal sťažovateľ, boli podľa názoru sťažovateľa konštatované len formálne a boli postavené výlučne na rozporných a nedôveryhodných výpovediach svedkov.

6. Pretože si podľa sťažovateľa okresný súd nesplnil svoje povinnosti v súvislosti s realizáciou jeho práva na spravodlivé súdne konanie a nepredložil odôvodnenie sťažnosti krajskému súdu, krajský súd rozhodol bez toho, aby sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti oboznámil, čo malo zásadný vplyv na vecnú stránku rozhodnutia. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 76/2011 zo 14. septembra 2011, v ktorom ústavný súd vo vzťahu k obdobnej situácii (nezaloženie písomného odôvodnenia sťažnosti proti väzobnému rozhodnutiu okresným súdom do súdneho spisu a jeho nepredloženie krajskému súdu) v podstatnom konštatoval: „... okresný súd svojim postupom zmaril uplatnenie práva

sťažovateľky na to, aby krajský súd prihliadol pri rozhodovaní o sťažnosti na jej argumenty. Prichodí konštatovať, že hoci krajský súd zo subjektívneho hľadiska nezavinil skutočnosť, že sa o dôvodoch sťažnosti nedozvedel a že na nich nemohol prihliadať, nič to nemení na tom, že z objektívneho hľadiska právo sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy porušil.“

Sťažovateľ poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 483/2011 z 22. februára 2012, ktorým ústavný súd rovnako vyslovil porušenie práv sťažovateľa z dôvodu, že sa krajský súd opomenul zaoberať argumentmi sťažovateľa uvedenými v písomnej sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o vzatí do väzby.

Pre úplnosť poukázal sťažovateľ tiež na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 104/2012 z 25. apríla 2012, v ktorom ústavný súd síce konštatoval, že krajský súd pochybil, keď pri rozhodovaní o sťažnosti nezohľadnil sťažovateľom dodatočne zaslané písomné odôvodnenie jeho sťažnosti zahlásenej do zápisnice o výsluchu, avšak toto pochybenie nenadobudlo takú intenzitu, ktorou by zasiahlo do ústavou chránených práv sťažovateľa, keďže obsah argumentácie obhajkyne sťažovateľa predloženej v konaní pred okresným súdom a v konaní o jeho sťažnosti pred krajským súdom bol v podstate identický, a teda sťažnostná argumentácia nebola pre krajský súd novou. V súvislosti s uvedeným právnym záverom ústavného súdu vyjadreným v jeho náleze č. k. II. ÚS 104/2012 z 25. apríla 2012 sťažovateľ uviedol, že obsah jeho argumentácie predloženej v rámci výsluchu pred okresným súdom v konečnom návrhu obhajcu z 12. októbra 2020 nebol totožný s obsahom argumentácie sťažovateľa v odôvodnení sťažnosti z 22. októbra 2020, preto porušenie jeho práv (na rozdiel od situácie, ktorou sa ústavný súd zaoberal v rámci konania vedeného pod sp. zn. II. ÚS 104/2012) nadobudlo takú intenzitu, ktorou sa zasiahlo do jeho ústavou chránených práv.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že označené základné práva sťažovateľa boli porušené napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu (v spojení s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 5 Tp 53/2020), napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie s príkazom neodkladne prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a uložil krajskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania.

8. Dňa 2. decembra 2020 bolo ústavnému súdu doručené sťažovateľovo doplnenie podania spolu s prílohami, z obsahu ktorého vyplýva, že 27. novembra 2020 bol jeho právnenému zástupcovi doručený list okresného súdu č. k. Spr. 283/2020 z 27. novembra 2020, v ktorom predseda okresného súdu v podstatnom uviedol:

«... podanie „Doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti proti Uzneseniu o vzatí do väzby zo dňa 12.10.2020“ nebolo žurnalizované do spisu a predložené odvolaciemu súdu. Uvedená skutočnosť, že elektronické podanie nebolo podateľňou Okresného súdu Košice II spracované bez zbytočného odkladu bolo spôsobené enormným preťažením podateľne elektronickými podaniami zaslanými do Ústredného portálu verejnej správy, ktoré k danému dňu boli v počte cca 8.500 podaní. Vaše podanie bolo následne spracované po upozornení asistentky trestného úseku zamestnankyňami podateľne dňa 11.11.2020. V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať

na enormné zaťaženie zamestnankýň podateľne Okresného súdu Košice II elektronickými podaniami, aj v súvislosti s vzniknutou pandemickou situáciou na území Slovenskej republiky, ktoré bez navýšenia personálnych kapacít spôsobuje takéto problémy, pričom táto situácia trvá v podstate od marca 2020.»

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. V podaní doručenom ústavnému súdu 9. marca 2021 predseda okresného súdu v podstatnom uviedol, že predmetné väzobné rozhodnutie okresného súdu bolo v písomnej forme doručené sťažovateľovi 15. októbra 2020 a jeho obhajcovi 19. októbra 2020. Dňa 22. októbra 2020 bol príslušný spisový materiál spolu s predkladacou správou odstúpený krajskému súdu na sťažnostné konanie. Do tohto dátumu nebolo okresnému súdu doručené písomné odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, ktorú podal sťažovateľ 12. októbra 2020. Sťažovateľ a aj jeho obhajca boli prítomní pri vyhlásení väzobného rozhodnutia, ktoré sudkyňa pre prípravné konanie podrobne odôvodnila, takže obidvaja boli oboznámení s výsledkom konania o návrhu na vzatie do väzby, ako aj úvahami okresného súdu, ktoré smerovali k akceptovaniu návrhu na vzatie do väzby. Podľa názoru predsedu okresného súdu preto neprichádza do úvahy konštatovanie sťažovateľa, že nemal možnosť oboznámiť sa s dôvodmi vyhláseného uznesenia, a teda účinne napadnúť právny názor okresného súdu.

Nadväzujúc na uvedené, predseda okresného súdu uviedol, že v predmetnej veci bola sťažovateľom daná sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola vybavená ako dôvodná listom z 27. novembra 2020 (Spr. 283/2020), pretože podanie „*Doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti proti Uzneseniu o vzatí do väzby zo dňa 12.10.2020*“, ktoré bolo doručené do podateľne okresného súdu 22. októbra 2020, nebolo žurnalizované do spisu a predložené krajskému súdu. Skutočnosť, že elektronické podanie nebolo podateľňou okresného súdu spracované bez zbytočného odkladu, bola spôsobená enormným preťažením podateľne elektronickými podaniami zaslanými do Ústredného portálu verejnej správy, ktoré k danému dňu boli v počte približne 8500 podaní. Podanie bolo následne spracované po upozornení asistentky trestného úseku na základe emailového upozornenia obhajcu zamestnankyňami podateľne 11. novembra 2020. V tejto súvislosti predseda okresného súdu poukázal na enormné zaťaženie zamestnankýň podateľne okresného súdu elektronickými podaniami, najmä podaniami v exekučných veciach aj v súvislosti s vzniknutou pandemickou situáciou na území Slovenskej republiky, ktoré bez navýšenia personálnych kapacít spôsobuje takéto problémy, pričom táto situácia trvá v podstate od marca 2020. Podľa názoru predsedu okresného súdu napriek pochybeniu zo strany okresného súdu, ktoré bolo spôsobené ľudským opomenutím, nepredloženie písomného odôvodnenia sťažnosti nemohlo mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

10. V podaní doručenom ústavnému súdu 8. marca 2021 predsedníčka krajského súdu v podstatnom uviedla, že postup krajského súdu v napadnutom konaní bol v súlade so zákonom, daným postupom neboli porušené žiadne zásady trestného konania a neboli porušené ani žiadne ľudské práva a základné slobody sťažovateľa. Krajský súd rozhodol o celej predloženej sťažnosti sťažovateľa, pričom pred samotným rozhodnutím preskúmal konanie, ktoré predchádzalo podaniu návrhu na vzatie sťažovateľa do väzby, ako aj konanie uskutočnené pred sudcom pre prípravné konanie a nezistil žiadne pochybenia, ktoré by znamenali zásah do ústavou garantovaných práv a slobôd obvineného.

Nadväzujúc na uvedené, predsedníčka krajského súdu uviedla, že pokiaľ nebolo rozhodnuté o dôvodoch, ktoré podal obhajca sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby, tak len z dôvodu, že tieto neboli predložené krajskému súdu v riadnom procesnom postupe, ako na to poukazuje aj sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, pričom krajský súd nemá možnosti, aby jednoznačne pomenoval príčinu, ktorá vyvolala daný stav. Z uvedeného logicky vyplýva, že objektívne senát krajského súdu nemohol o daných dôvodoch sťažnosti obhajcu rozhodnúť, a teda nemožno postupu a ani rozhodnutiu krajského súdu vytkáť žiadne porušenie označených ústavných práv, keďže objektívne neboli a nemohli byť porušené tie sťažovateľom označené ľudské práva a základné slobody, ktoré uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti.

Sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti konštatuje, že krajský súd z objektívneho hľadiska nezavinil sťažovateľom opísaný stav, keďže sa krajský súd nedozvedel o odôvodnení sťažnosti, a preto na tieto dôvody nemohol prihliadať, avšak zároveň je potrebné vysloviť dôrazný nesúhlas s následne sformulovaným záverom sťažovateľa, že tento stav nič nemení na skutočnosti, že z objektívneho hľadiska bolo právo sťažovateľa porušené tým, že krajský súd nezobral do úvahy argumenty obvineného pri svojom rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu prvostupňového súdu. Uvedený záver je zavádzajúci a snažiaci sa vyvodit' zodpovednosť za niečo, čo nebolo objektívne možné ovplyvniť zo strany krajského súdu. Vzhľadom na uvedené je podľa názoru predsedníčky krajského súdu ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti krajskému súdu nedôvodná a neopodstatnená.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v podaní doručenom ústavnému súdu 22. marca 2021 k vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu v podstatnom uviedol, že nesúhlasí so závermi krajského súdu, pričom trvá na tom, že krajský súd svojím rozhodnutím a postupom, ktorý mu predchádzal, objektívne porušil práva sťažovateľa. Záver o porušení označených ústavných práv zo strany krajského súdu za obdobných skutkových okolností pritom už v minulosti konštatoval ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 76/2011. Z uvedeného dôvodu považuje sťažovateľ argumentáciu krajského súdu za nedôvodnú a v rozpore s judikatúrou ústavného súdu.

Pokiaľ ide o vyjadrenie okresného súdu, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že tvrdenia okresného súdu považuje za nepravdivé, resp. za pravdu skresľujúce, keďže obsahom zápisnice okresného súdu z 12. októbra 2020 nie je bližšie zdôvodnenie uznesenia o vzatí sťažovateľa do väzby. Sťažovateľ ani jeho ustanovený obhajca nemali možnosť podrobne sa oboznámiť s dôvodmi vydaného uznesenia o vzatí sťažovateľa do väzby a účinne tak napadnúť právny názor okresného súdu. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť o jej písomné odôvodnenie až po doručení písomného vyhotovenia predmetného uznesenia okresného súdu, ktoré bolo ustanovenému obhajcovi sťažovateľa doručené 19. októbra 2020. Napriek tomu, že sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu doručil 22. októbra 2020 (t. j. v lehote 3 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia uznesenia okresného súdu o vzatí do väzby) elektronicky do podateľne okresného súdu doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti, okresný súd ho nepredložil krajskému súdu, hoci na to mal minimálne sedem dní. Okresný súd vo svojom vyjadrení potvrdil, že uvedená skutočnosť, že elektronické podanie nebolo podateľňou okresného súdu spracované bez zbytočného odkladu, bola spôsobená enormným preťažením podateľne elektronickými podaniami. Napriek tomu, že okresný súd uznal svoje pochybenie, uviedol, že nepredloženie písomného odôvodnenia sťažnosti nemohlo mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Sťažovateľ sa nestotožnil s týmto názorom okresného súdu a zastáva názor, že nedoručenie odôvodnenia jeho sťažnosti krajskému súdu mohlo mať vplyv na rozhodnutie krajského súdu, pretože v odôvodnení sťažnosti boli podľa názoru sťažovateľa predložené také argumenty, ktoré boli spôsobilé privodiť zásadné prehodnotenie tých skutkových a právnych okolností, ktoré okresný súd bral do úvahy pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby. V dôsledku nečinnosti okresného súdu nemal krajský súd odôvodnenie sťažnosti vôbec k dispozícii a z tohto dôvodu v odôvodnení svojho rozhodnutia nezohľadnil a nijako sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v odôvodnení sťažnosti. Krajský súd preto rozhodol o zamietnutí sťažnosti bez relevantných podkladov a skutočných dôvodov, ktoré uviedol sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti, čím došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

V rámci repliky právny zástupca sťažovateľa zároveň doplnil aj petit ústavnej sťažnosti o návrh, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je založená na tvrdení sťažovateľa, že okresný súd si nespĺnil dôsledne svoje povinnosti, keďže nepredložil odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa krajskému súdu, v dôsledku čoho krajský súd rozhodol bez toho, aby sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti oboznámil.

14. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a doplnenia, ako aj z vyjadrení okresného súdu a krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že je nespochybniteľným faktom, že 22. októbra 2020 obhajca sťažovateľa doručil do podateľne okresného súdu predmetné doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby. Toto podanie bolo okresným súdom spracované až 11. novembra 2020, a teda krajský súd 29. októbra 2020 rozhodol napadnutým uznesením o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby bez toho, aby sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v predmetnom doplnení písomného odôvodnenia sťažnosti oboznámil.

Okresný súd nepredloženie odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa krajskému súdu odôvodnil preťažením podateľne okresného súdu elektronickými podaniami zaslanými do Ústredného portálu verejnej správy.

Krajský súd namieta, že zo strany krajského súdu nebolo objektívne možné ovplyvniť nepredloženie odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa okresným súdom krajskému súdu.

15. Z práva na spravodlivý proces vyplýva o. i. aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, pričom aj pri rozhodovaní všeobecného súdu o väzbe musia byť dodržané základné princípy spravodlivého súdneho konania.

16. Okresný súd si teda nesplnil svoju povinnosť v súvislosti s realizáciou práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe. V dôsledku nedoručenia odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa sa krajský súd nezaoberal argumentmi, ktorými odôvodňoval sťažnosť podanú proti pre neho nepriaznivému uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby. Pochybenie okresného súdu sa prejavilo v tom, že predmetné podanie sťažovateľa (doplnenie písomného odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby), ktoré bolo okresnému súdu doručené 22. októbra 2020, nebolo vôbec založené do spisu a predložené krajskému súdu pred jeho rozhodovaním o predmetnej sťažnosti sťažovateľa. Toto podanie sťažovateľa bolo okresným súdom spracované až 11. novembra 2020, teda oneskorene, keďže krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa ešte 29. októbra 2020.

Berúc do úvahy, že neverejné zasadnutie krajského súdu, na ktorom sa rozhodlo o predmetnej sťažnosti sťažovateľa, sa konalo až 7 dní po doručení predmetného podania sťažovateľa, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd a krajský súd sídlia v rovnakom meste, ba dokonca v rovnakej budove, možno konštatovať, že v danom konkrétnom prípade nič nebránilo okresnému súdu predmetné podanie sťažovateľa predložiť krajskému súdu včas. Zároveň bolo povinnosťou okresného súdu postupovať s čo najväčším urýchlením, lebo len tak bolo možné dosiahnuť realizáciu práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe a práva na to, aby krajský súd poznal argumentáciu sťažovateľa (II. ÚS 76/2011).

Na uvedenom závere nič nemení ani prípadné preťaženie podateľne okresného súdu, ktorým argumentoval predseda okresného súdu, keďže povinnosťou okresného súdu bolo v takomto prípade prijať všetky potrebné opatrenia, aby (vzhľadom na požiadavku urýchleného rozhodovania o väzbe) minimálne podania, ktoré sa týkajú väzobných vecí, boli podateľnou okresného súdu spracované neodkladne.

17. Možno tak zhrnúť, že okresný súd svojím postupom zmaril uplatnenie práva sťažovateľa na to, aby krajský súd prihliadol pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa na jeho argumenty, keďže predmetné podanie sťažovateľa nepredložil včas krajskému súdu, hoci tak mal a mohol urobiť.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že aj keď krajský súd zo subjektívneho hľadiska nezavinil, že sa o dôvodoch sťažnosti sťažovateľa nedozvedel a nemohol na ne prihliadať, z objektívneho hľadiska základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy porušil (II. ÚS 76/2011).

18. Postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 64/2020 a jeho uznesením č. k. 8 Tpo 64/2020 z 29. októbra 2020 v spojení s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 5 Tp 53/2020 bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

20. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy napadnutým postupom a uznesením krajského súdu v spojení s konaním vedeným okresným súdom, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

21. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V.

K ostatným požiadavkám sťažovateľa

22. Sťažovateľ taktiež požaduje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu neodkladne ho prepustiť z väzby na slobodu.

23. Podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy spočívajúce v tom, že okresný súd nepredložil

odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa krajskému súdu, v dôsledku čoho krajský súd rozhodol bez toho, aby sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti oboznámil, samo osebe v posudzovanom prípade neznamená nedôvodnosť väzby sťažovateľa, keďže túto rozhodujúcu otázku musí posúdiť krajský súd po oboznámení sa s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v predmetnom odôvodnení sťažnosti.

24. Porušenie procesných garancií, ktoré musia byť pri rozhodovaní o väzbe dodržané, nemusia mať automaticky za následok prepustenie obvineného z väzby na slobodu, pretože samo osebe nemôže spochybníť zákonnosť väzby samotnej vrátane jej právneho titulu (súdneho rozhodnutia, o ktoré sa trvanie väzby opiera). Ústavný súd teda rozlišuje medzi zákonnosťou a ústavnou konformnosťou väzby samotnej a zákonnosťou a ústavnou konformnosťou procesného postupu súdu pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (porovnaj napr. II. ÚS 318/2018 a tam uvedenú judikatúru).

25. V aktuálne posudzovanej veci je podstatné, že zrušením ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu nie je žiadnym spôsobom dotknutý právny titul väzby sťažovateľa, ktorým je v súčasnej dobe uznesenie sudcu pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 5 Tp 53/2020 z 12. októbra 2020 o vzatí sťažovateľa do väzby.

26. Zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu sa konanie o sťažnosti sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby vracia do stavu po vydaní predmetného uznesenia okresného súdu. Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby pritom nemá odkladný účinok (§ 83 Trestného poriadku).

27. Uvedené skutočnosti boli dôvodom, ktorý umožnil ústavnému súdu rozhodnúť o vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho povinnosťou zaoberať sa aj argumentáciou sťažovateľa uvedenou v odôvodnení sťažnosti a opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu. Vzhľadom na povahu a účel rozhodovania o väzbe bude krajský súd prirodzene musieť brať zreteľ aj na prípadnú zmenu skutočností relevantných pre jeho rozhodnutie, ku ktorej mohlo dôjsť v období po vydaní napadnutého rozhodnutia, ktoré bolo ústavným súdom zrušené, a vychádzať zo stavu aktuálneho ku dňu jeho opätovného rozhodovania. Krajský súd sa teda neobmedzí na prieskum predmetného uznesenia okresného súdu v spätnej chronológii zodpovedajúcej času jeho vydania, ale komplexne preskúma aktuálnosť dôvodov väzby sťažovateľa v momente svojho rozhodovania, vychádzajúc z aktuálneho stavu veci (II. US 428/2020).

28. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na vydanie príkazu krajskému súdu, aby sťažovateľa prepustil z väzby na slobodu (bod 4 výroku nálezu).

29. Pokiaľ ide o sťažovateľom požadované primerané finančné zadosťučinenie, ústavný súd sťažovateľovi požadované primerané finančné zadosťučinenie nepriznal, keďže v okolnostiach danej veci považoval vyslovenie porušenia jeho práv, zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie za dostačujúcu satisfakciu.

VI.

Trovy konania

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

31. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

32. Ústavný súd konštatuje, že predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Ústavný súd vo veci sťažovateľa viedol jedno konanie na základe jednej ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom. Ústavný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

33. Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby v roku 2020 [prevzatie a príprava zastúpenia; podanie ústavnej sťažnosti (spolu s jej doplnením)] a jeden úkon právnej služby v roku 2021 (replika sťažovateľa). Ústavný súd k tomu spresňuje, že doplnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľom ústavný súd na účely trov konania posudzoval vzhľadom na obsah doplnenia spolu s ústavnou sťažnosťou ako jeden úkon právnej služby.

Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je v sume 177 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 10,62 eur.

Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je v sume 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 10,87 eur.

34. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 680,74 eur, a to za dva úkony právnej služby v roku 2020 spolu v sume 354 eur (2 úkony × 177 eur) a dvakrát režijný paušál spolu v sume 21,24 eur (2 × 10,62 eur) a jeden úkon právnej služby v roku 2021 v sume 181,17 eur a jeden režijný paušál v sume 10,87 eur, pričom výsledná suma 567,28 eur bola navýšená o daň z pridanej hodnoty (113,46 eur = 20 % × 567,28 eur), keďže právny zástupca sťažovateľa

je platcom dane z pridanej hodnoty. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 680,74 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

36. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu